

És fiable la Viquipèdia? Manteniment, estandardització i control a la Viquipèdia en català

PAU CABOT I BONNÍN

Amical Wikimedia

Un dels debats que existeixen des del naixement de la Viquipèdia, ara fa divuit anys, és el de la fiabilitat d'aquesta eina. És fiable la Viquipèdia en català? Com tantes d'altres obres, té els seus errors, però almanco és tremendament útil. Les dades de consulta d'aquesta eina són aclaparadores, en aquest sentit.

Per tal de millorar la fiabilitat de l'obra, desenes de viquipedistes treballen per mantenir i millorar la qualitat de l'enciclopèdia lliure. Quines són les eines de control que tenen aquests viquipedistes? Aquí, breument, intentarem explicar quines són aquestes eines que permeten millorar la qualitat d'aquesta enciclopèdia en línia.

1. WIKIPEDIA

Wikipedia és el cinquè lloc web més visitat d'Internet. Rep mensualment 8.000 milions de visites i es publica en 303 llengües. La versió en anglès tota sola té actualment uns 6 milions d'articles i totes les edicions lingüístiques sumen un total de 40 milions d'articles. Estam parlant d'un fenomen que ha vingut per quedar-se i que, a causa de la llicència lliure que usa, podria ser la font de moltes derivades en el futur.

2. LA VIQUIPÈDIA EN CATALÀ

La Viquipèdia en català es va crear el 16 de març de 2001 i, avui dia, té uns 600.000 articles i rep uns 20 milions de visites mensuals. És la vintena edició lingüística en nombre d'articles i la trenta-sisena en nombre de consultes.

Pel que fa al nombre d'articles, i en l'edat més madura de la Viquipèdia en català, podem constatar dues fases: una primera (que va entre 2003 i 2011) en què s'hi crearen una mitjana de 5.200 articles mensuals (170 de diaris) i una fase més recent (del 2011 fins a l'actualitat) en què la mitjana baixa a 3.100 articles per mes (100 de diaris). Això indica que els temps en què havíem de reivindicar la quantitat d'articles ja han passat i que la comunitat és conscient que ens hem de centrar més en la qualitat.

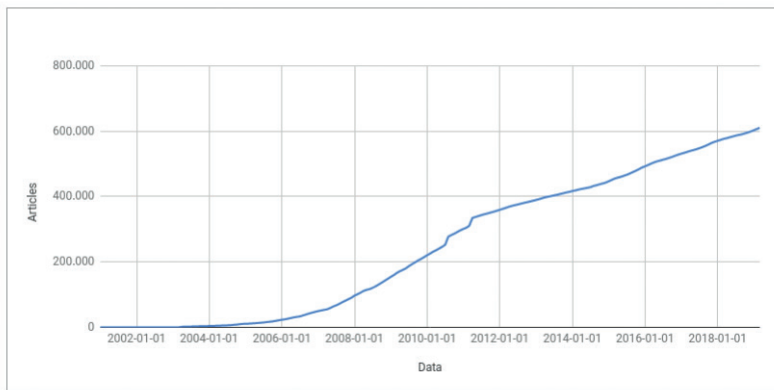

FIGURA 1. Evolució del nombre d'articles a la Viquipèdia en català.

FONT: Elaboració pròpia.

3. RECURSOS HUMANS

Totes aquestes feines (i d'altres que no hem apuntat), les fa la comunitat viquipedista, que cada dia es connecta per tenir cura de l'enciclopèdia. En xifres mensuals, podríem descriure aquesta comunitat de la manera següent:

- 1.700 usuaris que han fet almanco una edició;
- 800 usuaris actius, que han fet almanco cinc edicions;
- 70 usuaris molt actius, que han fet més de cent edicions;
- 21 administradors, que són escollits per la comunitat i que tenen la seva

confiança per esborrar articles que no són enciclopèdics o que infringeixen drets d'autor i que, a més, poden bloquejar usuaris que fan edicions perjudicials per a l'obra.

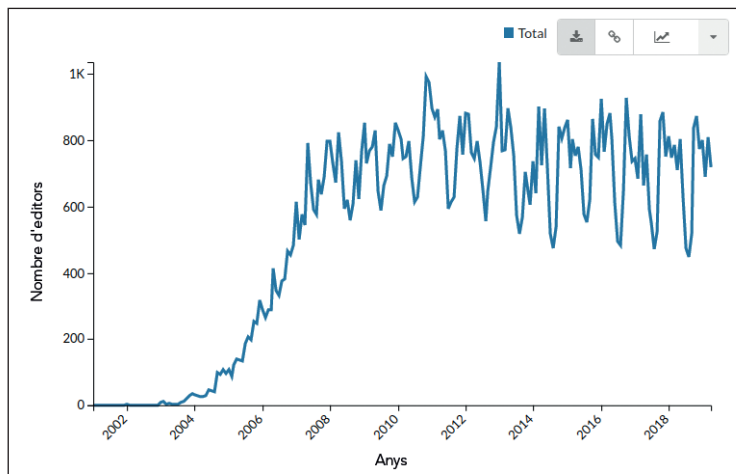

FIGURA 2. Evolució del nombre d'editors actius.

FONT: *stats.wikimedia.org*.

4. TASQUES DE MANTENIMENT

Els viquipedistes, a part d'anar afegint articles nous, fan una tasca molt valuosa de corregir, mantenir i actualitzar el que ja és present a l'enciclopèdia.

Les tasques de manteniment que du a terme la comunitat són, per exemple: ajudar els companys, corregir articles i actualitzar-los, estandarditzar els articles, posar avisos quan es detecta una mancança i traduir la interfície del programari que usa la Viquipèdia, el Mediawiki.

Entre les tasques més lleus que sí que han de fer diàriament els viquipedistes hi ha:

- Corregir enllaços incorrectes a pàgines de desambiguació.
- Ampliar articles massa curts.
- Fusionar articles que parlen del mateix concepte.
- Arreglar enllaços externs no actius.

I entre les greus, podríem destacar:

- Revertir vandalismes.
- Eliminar publicitat.
- Corregir articles amb faltes d'ortografia.
- Traduir articles amb traducció per millorar.
- Eliminar textos o imatges amb drets d'autor.
- Esborrar articles no admissibles.
- Esmenar articles no neutrals.

5. VOLUM DE FEINA

Algunes dades ens poden ajudar a entendre quin és el volum de feina diari que ha de gestionar la comunitat viquipedista. A part de crear les ja mencionades 100 pàgines noves, podríem destacar també:

- Eliminar 3.000 edicions que no són creacions de pàgines.
- Esborrar 25 pàgines.
- Bloquejar 8 usuaris.
- Detectar 2 persones amb conflicte d'interessos que venen a fer publicitat.

6. CANVIS RECENTS, PÀGINES NOVES I LLISTA DE SEGUIMENT

Les tres eines principals que ajuden la comunitat viquipedista a revisar els nous continguts que s'afegeixen diàriament a la Viquipèdia són tres pàgines especials que descriurem a continuació:

- Canvis recents:¹ llista els canvis que es produeixen a la Viquipèdia en temps real. Els viquipedistes poden revisar quines edicions s'han fet, en quin moment, quin usuari les ha fet, si s'ha afegit o s'ha eliminat informació, etc.
- Pàgines noves:² llista els articles creats recentment, indicant-ne el moment de creació, l'usuari, etc.
- Llista de seguiment:³ llista les modificacions recents que s'han efectuat als articles que estan vigilats. Aquesta és una llista privada i específica de cada viquipedista. Només està accessible si ens hem donat d'alta com a usuaris i hem iniciat la sessió.

7. UNS AJUDANTS MOLT ESPECIALS: ELS BOTS

Gestionar centenars de milers d'articles és complex. Fer un petit canvi en l'estructura dels articles, corregir una falta d'ortografia comuna o adaptar el text dels articles a la nova ortografia del català pot implicar des de centenars fins a milions de canvis en els articles. Per sort, aquestes tasques repetitives les fan, molt més ràpidament i de manera molt més fiable, robots. Aquests robots (que a la Viquipèdia anomenam, simplement, *bots*) són programats per viquipedistes i fan tasques repetitives a un conjunt d'articles que podem delimitar.

Sense aquesta eina d'edició massiva, la Viquipèdia no podria haver evolucionat tan ràpid com ho ha fet: ha permès, a part de fer correccions de faltes d'ortografia, actualitzar els articles a les tecnologies d'avui en dia, que són molt diferents

1. ca.wikipedia.org/wiki/Especial:Canvis_recents.

2. https://ca.wikipedia.org/wiki/Especial:P%C3%A0gines_noves.

3. https://ca.wikipedia.org/wiki/Especial:Llista_de_seguiment.

- 18:22, 19 maig 2019 Emma Frances Grayson Merritt (hist) [3.460 octets] Hienafant (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula persona}} "Emma Frances Grayson Merritt" (11 de gener de 1860 - 8 de juny de 1933)<ref name="2">{{ref-librefurl=https://www.worldcat.org/oc...»)
- 18:13, 19 maig 2019 Comissió per omisió (hist) [2.383 octets] Josep Lluis (discussió | contribucions | bloca) (Creatada per traducció de la pàgina «Comisión por omisión») Etiquetes: traducció de contingut, ContentTranslation2
- 17:13, 19 maig 2019 Marlik (hist) [6.936 octets] Maria Fullana de València (discussió | contribucions | bloca) (Creatada per traducció de la pàgina «Marlik») Etiquetes: traducció de contingut, ContentTranslation2
- 16:47, 19 maig 2019 Conventzia psociformis (hist) [5.132 octets] Noctum (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula ésser viu | imatge = Conventzia psociformis.jpg | autoritat = Curtis, 1834 }} "Conventzia psociformis" és un neurópter de la famill...»)
- 16:46, 19 maig 2019 Ribet (Torrefeta i Florejacs) (hist) [3.089 octets] Wikikiki (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Indret}} "Ribet" és una entitat de població de la Segarra pertanyent al municipi de Torrefeta i Florejacs. Està situat al sector ponentí del...»)
- 16:31, 19 maig 2019 Club Esportiu Cerveri (hist) [8.359 octets] Joan Gené (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula club esportiu | nom = CE Cerveri | nom complet = Club Esportiu Cerveri | àlies = "Serverense" | colors = {{color box|red}} {{color box|b...»)
- 16:13, 19 maig 2019 Niquelaustinita (hist) [3.250 octets] Yuanga (A) (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula de mineral | nom = Niquelaustinita | formula = Ca(Ni.Zn)(AsO₄)</sub>)(OH) | categoria = fòsfats | aclariment = 1 | strunz = ...».) originàriament creada com «Nickelaustinita»
- 16:00, 19 maig 2019 Gabrielsonita (hist) [3.292 octets] Yuanga (A) (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula de mineral | nom = Gabrielsonita | formula = PbFe(AsO₄)</sub>)(OH) | categoria = fòsfats | aclariment = 1 | strunz = 8.BH...».)
- 15:57, 19 maig 2019 Luis Marin (hist) [1.748 octets] Felato (A) (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula persona}} {{iniciBio}} fou un futbolista costa-riqueny de la dècada de 2000.»)
- 15:41, 19 maig 2019 Sara Giménez (hist) [5.338 octets] Medol (A) (discussió | contribucions | bloca) (Creatada per traducció de la pàgina «Sara Giménez») Etiquetes: traducció de contingut, ContentTranslation2
- 15:21, 19 maig 2019 Sulo Bärilund (hist) [1.489 octets] Pcm (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula persona}} {{medaller}} {{PaisMedalla}} {{FIN}} {{Esport|Atletisme}} {{Competició|Jocs Olímpics Fixer:Olympic rings.svg|25px|Anells...»)
- 15:17, 19 maig 2019 Atenció a la dependència al País Valencià (hist) [6.238 octets] Hienafant (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «L{{}}"atenció a la dependència al País Valencià" ha seguit una sèrie de canvis al llarg del temps per l'evolució de la legislació i la seua execuc...»)
- 15:14, 19 maig 2019 Magdalena Nolla Montseny (hist) [3.729 octets] Anna maria batalla (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «== Magdalena Nolla Montseny == "Magdalena Nolla Montseny" l'Altoria (Baix Camp) 1904 - Sant Adrià de Besos|Sant Adrià de...»)
- 15:13, 19 maig 2019 Rolando Fonseca (hist) [1.713 octets] Felato (A) (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula persona}} {{iniciBio}} fou un futbolista costa-riqueny de la dècada de 2000.»)
- 15:02, 19 maig 2019 Walter Centeno (hist) [1.987 octets] Felato (A) (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula persona}} {{iniciBio}} fou un futbolista costa-riqueny de la dècada de 2000.»)
- 14:28, 19 maig 2019 Gordon Dunn (hist) [1.803 octets] Pcm (discussió | contribucions | bloca) (Pàgina nova, amb el contingut: «{{Infotaula persona}} {{medaller}} {{PaisMedalla}} {{USA}} {{

FIGURA 3. Registre de pàgines noves de la Viquipèdia.

FONT: <https://ca.wikipedia.org/wiki/Special:Newpages>.

```
pau@pau-X550LA: ~/pwb
Fitxer Edita Visualitza Cerca Terminal Ajuda

pau@pau-X550LA:~/pwb$ python pwb.py replace "tenir que a" "haver d'a" -file:tenir.txt
The summary message for the command line replacements will be something like: Robot: reemplaçament automàtic de text (-tenir que a +haver d'a)
Press Enter to use this automatic message, or enter a description of the changes your bot will make:
Retrieving 44 pages from wikipedia:ca.
No changes were necessary in [[Mèdici]]
No changes were necessary in [[Afrikaans]]

>>> Estació de Torelló <<<
@@ -27, +27 @@
- En el seu origen no disposava de marquesina. Per la seva instal·lació es van tenir que aixecar els dos mòduls laterals. L'actuació va tenir lloc vers 1928 coincidint amb la electrificació de la línia. Cal dir que les estacions de Torelló, Manlleu i Sant Quirze de Besora són idèntiques.<ref>{{Ref-web|url=www.traintren.com|titol=estacio de torelló|consulta=|llengua=catala|editor=lluis garcia rifa|data=}}</ref>
+ En el seu origen no disposava de marquesina. Per la seva instal·lació es van haver d'aixecar els dos mòduls laterals. L'actuació va tenir lloc vers 1928 coincidint amb la electrificació de la línia. Cal dir que les estacions de Torelló, Manlleu i Sant Quirze de Besora són idèntiques.<ref>{{Ref-web|url=www.traintren.com|titol=estacio de torelló|consulta=|llengua=catala|editor=lluis garcia rifa|data=}}</ref>

Do you want to accept these changes? ([y]es, [N]o, [e]dit original, edit [l]atest, open in [b]rowser, [n]ore context, [a]ll, [q]uit):
```

FIGURA 4. Funcionament d'un bot corrector a la Viquipèdia.

FONT: Captura de pantalla del programa Pywikibot feta per l'autor.

de les que teníem fa deu anys, quan la Viquipèdia tenia una quarta part dels articles que té ara.

FONTS

Les estadístiques provenen de la mateixa Viquipèdia i de la pàgina d'estadístiques <https://stats.wikimedia.org>.